

Vahlakuleri va ndzalama

Pastor Marcos Macamo

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-5768-3656>

Áudio da poesia: <https://www.youtube.com/watch?v=eRCIXS4J6Gg>

Minibiografia do poeta:

O Pastor Marcos Macamo é mestre e estudioso em Teologia Africana e em Ciências Religiosas. É doutorando no Curso de “Paz e Desenvolvimento”. Ele é um exímio poeta e declamador há dezenas de anos. Foi Secretário-geral do Conselho Cristão de Moçambique por aproximadamente 10 anos. Neste momento é o Diretor da Escola Teológica do Khovo em Maputo. A poesia foi escrita em língua changana, uma língua bantu (S53) falada em Moçambique especificamente nas províncias de Maputo, Gaza e Inhambane. É uma língua com cinco variantes: xihlaganu, xidzonga, xin'walungu, xibila e xihlengwe. É uma língua já tem dicionário e gramáticas publicadas e é ensinada em algumas escolas da região Sul e Moçambique. Para além de Moçambique, esta língua é falada na África do Sul, Zimbabwe e eswatini.

Xeweni vahlawuriwa

Xeweni vahlawuriwa va Hosi

Xeweni vahlakuleri va ndzalama

Valaveleri va daimani

Daimani leyophatima

Daimani ya matilo

Xeweni vahlayisi va xirhamba xa Khovo

Ndzamixeweta hirito ra xinakulobje

Xinakulobje lexoyeta ni kuyetisisa svinene

Ndzamixeweta hi xinakulobje lexihanyaka entsongeni wa mbilu

Xeweni

Xeweni

Xeweni

Nambi loko ke hixikarhi ka minkarhi yakunonoha

Hitsemakanya tinguva

Tinguva ni minkarhi yo tsatsavela

Tinguva tokhakarha

Nambi loko hiri karhi hitsemakanya

Hitsemakanya svitsunga

Nahiri karhi hilakalaka

Hilakalaka himathlelo

Enkoveni wa ndzhuti wa rifo

Hambi loko hihanya nkarhini wa mabwidi

Mabwidi ya vutomi

Hiri karhi hikhavutela nhlomulo

Misava yifundza timbuva ta maxangu

Makhombo, tinxanisa ni svirilo

Hiku gooooo

Hiku zooooo

Nha svesvo svivanga mizilo misaveni

Henhla ka tinxaka ta svihefemulo

Nhambi loko nala arhelela svifundza ni maiganga

Ali karhi ahangalasa

Ahangalasa

Ahangalasa mizothotho wa rifo

Hala ni hala ivukhekexwa

Iwuthóóóòòò

Nhambi loko nala wa vutomi ali karhi ajikijela

Abjala kusokola timbilwini

Timbilwini ni mimoyeni ya vatirheli va Hosi

**Vatirheli va vito la Kriste
Nala wa vutomi athomile
Athomile nkarhinyana
Nkarhinyana wa kupambula ntsako
Xikarhi ka vakriste
Ina-ka wena Khovo
Hakara mathlarhi uphokophela
Yimpini ya wena utahlula
Yimpi yapfurha
Hlula mabhubhutsa
Mabhubhutsa ya xinyama
Hlayisa vumbhurhi
Vumbhuri bja moya
Moya lowokwetsima
Aku Kriste jáàaaaa**

**Tanani-ke vakwatsimisiwa va yena
Yena Hosi leyantamu
Angatahundzula minhloti ya xivundza
Ahivekela nunwini tinsimu ta migiyo
Tinsimu ta ntsako
Hixurha vukosi bja tilo
Hixurha vuhosi rayena**

**Tanani hitakulungela vunhenha ra tihnenha tahina letihisiyeke
Tinhnenha letirhurheleke tilweni
Exiluveweni lexophatima xa Xikwembu tatana
Natidlavuka ntangeni wa Khovo**

**Tanani hiyimba, hivuma
Hivuthuza tinsimu ni marito yo kensa
Tanani nwina Khovo hichachazela lavahirhangeleke
Hivachachazela
Tinhena tahina letihisiyeke
Hikola ka mintirho yavona leynosaseka
Mintirho leyokhenseka
Mintirho leyodzuneka
Mintirho levayisimekeke timbilwini
Mimoyeni yahina**

**Hi timbilu totsaka
Hi timbilu to khensa
Hivalongelela
Hivarhwexa timbuva ta moya
Eka riyendo ravona ro kwetsima
Nahivathandleka emitirho yavona etihlokweni
Mintirho leyovoninga
Mintirho leyo keti, keti, keti
Vangataya rhuliwa hi tintsumi
Endlwini leykwetsima ya tatana
Mbhayimbhayi hilavayaaa
Vaya kutsakeni ka tatana**

**Vonani nala wa vutomi
Wa pabula
Wa pambula
Wa pambula**

Apambula xikarhi ka varhandziwa vahina

Varhandziwa va xivirhi

Kambe angatakota nchumu

Tanani hisima

Simani

Simani

Simani

Hina vakriste

Hina makholwa

Hiya mahlweni hikhohwisisa

Rata ra ntshovelo maxaka

Nwinyi wa rivengo

Nala wa vutomi

Ntòndhoooo

Hambi loko mimoya ya tinhena tahina yikhelela milungweza

Yihisiyela xivundza

Rata ra ntshovelo maxaka

Wupfumeli ra vakriste

Ritasusumeta ribje

Ribje ra xihambanu

Tiyiselani

Tiyiselani

Tiyisela Khovo

Kereke ya vunhena

Laha kukhiringeke tinhena ta vapfumeli

Tinhena ta vusungukati

Vusungukati ra risuna

Ndzivula wena Khovo utshinya

Tshinya ra marhavi ya kereke ya vurhonga ni vutsonga

Nyamunthla uhlwanya evangeli amatikweni hinkwawu

Ndzivula wena Khovo uxihluke xa kereke

Ya Swiss Mission

Missão Suíça

Emahlweni ka migingiriko ya wena

Ndzivula BAYETHI wena Khovo

Lwawundleke vatirhi

Vafundhisi vatolo ni vasvesvi

Ndzivula BAYETHI lwenkulu

Niloko ndzdzahela sema rawena

Ra vukholwa

Ra vupfumeli

Ndzivona Khovo

Lwatlakukeke henhla-henhla

Vona lavahirhangeleke

Hilavayaaaa, váchivirika

Navakongoma phangweni ra Xikwembu lerokwetsima

Vonani emapapeni

Vayambale tinguvu letobhasa

Letibhasisiweke hingati ya xinyimpfana

Hiku wena Khovo nyamunthla

Unwanxenga nwamawethsemula vukriste

Sungukati ra masungukati

Uxihlovo xa mati ya nambu lamatsutsumaka

Mati layotitimela

Kutima torha ra lavarilaka

Utitimelisa mahika

Lamapfurhaka

Lamatshovekeke

Tama urikona wena Khovo utiyisela

Sva misava svahundza

Kambe wena ucakona hila kungaheriki

Ni Hosi ya wena

Hanya hila kungaheriki

Recebido em: 12/10/2023

Aceito em: 12/04/2024

Para citar este texto (ABNT): MACAMO, Marcos. Vahlakuleri va ndzalama. *Njinga & Sepé: Revista Internacional de Culturas, Línguas Africanas e Brasileiras*. São Francisco do Conde (BA), vol.4, nº 1, p.344-350, jan.-abr. 2024.

Para citar este texto (APA): Macamo, Marcos (jan.-abr. 2024). Vahlakuleri va ndzalama. *Njinga & Sepé: Revista Internacional de Culturas, Línguas Africanas e Brasileiras*. São Francisco do Conde (BA), 4 (1): 344-350.